

DEÁK LÁSZLÓ

Laudáció

Bizonyára többen különösnek tartják, miként magam is, hogy legutóbbi kötetének címében G. István László azt mondja: *Amíg alszom, vigyázz magadra*. Különös, mert úgy tudjuk, a költő sosem alszik, miként közmondásosan, az ördög sem. Vagy ha mégis csak alszik, méghozzá ekképpen manifesztálva, akkor az egy merőben profán költő kell legyen, feltűnően hasonlatos hozzánk, köznapi lényekhez. Mindez komoly visszalépésnek tűnik a hagyományos, eszményített költői szerephez képest, mivel a mindent látó, mindent tudó, örökösen éber lelkiismeretű poéta helyett a gyarló embert ruházza fel a magasztos szereppel. Aki, bár nem látszik különbözni embertársaitól, annyiban mégis, hogy olykor, megmagyarázhatatlan okokból, költeményeket ír.

Mindezek előrebocsátása mellett, és nem csupán a kontraszt erősítésére hozom fel, hogy G. István László verseiben előszeretettel fordul fennkölt, magasztos témához. Nem ritkán szólaltatja meg az ima bensőséges hangjait, mitológiai, Ó- és Új-testamentumi alakok örvén nyit meg egy-egy lírai asszociáció-sort, majd, több megszólalásban, egy hús-vér figurának ható Istennel diskurál.

Hozzá kell tenni azonban, G. István László hangja, versbeszéde immár minden ízében kimunkált, átélt és átszellemitett, tehát méltó az ilyen körben való megszólaláshoz. Sokszor rilkei hangzást érezhetünk benne, ami inkább becsületére válik, hiszen egy nyilvánvalóan és vállalhatóan erős hatást tart imponáló biztonsággal kordában, kontrollál helyes mértékkel. Ezért írhatta Ferencz Győző a kötet fülszövegében, hogy „Hangja megrendítő tisztasággal tölti be a maga-alkotta teret.”

Korábbi négy kötetére a mából visszaneézve a következőket, építkező versművelőre látunk, a széles tematikán pásztázót látjuk, aki már az első felütésnél figyelmet és bizalmat ébresztett. Az irodalmi folyóiratok tengerében lényegében hűséges maradt a Liget köréhez, de egyáltalán jellemezhető egyénisége a hűség fogalmával. Elsősorban a költői hagyomány tiszteletben tartását kell említeni. A jelenség ma ismét nem kivételes, szerencsére, a kérdés mindössze annyi, hogy kinek mennyire sikerül eleven életet lehelni a vértelen kadáverbe?

G. István László animáló módszere, legalábbis utóbbi köteteinek verseiben a fosztóképzők, tagadó szerkezetek nyugtalanító hatású alkalmazása: *nincs fölfakadni forrás, és sarjad a sorstalanok ígérete, és úgy ébredj rám, felülettelen, ahogy felejteti szoktuk egymást, és szigetetlen tenger híz körül, és mindenütt jelen és kivonhatatlan, és Benned élővé lesz a képtelenség, fáradt se lehetsz* – tehát ilyenféleképpen. Amúgy pedig szorgos kiaknázója ő a szonett- vagy szonettszerű formának, gondolati magvú költészete is eleve erre inspirálja. A rímet pedig – amely oly sok nép modern költészetéből száműzetésbe küldetett – kitűnően, többször ötletes és bonyolult képletekben használja, sőt érezhetően élvezi is használatát, ezzel mintegy megajándékozva olvasóját.

Hányadik nap, ne kérdezd, fél- hanyatt, / ahogy aludni sem, gondolni pláne / semmit sem lehet, ha egy szintelen folt / beszéd közben a szemén áttűnik / a másiknak, akivel csak te vagy, / és csak te lehetsz, fekszel, árulás / belülről ér, tengert a só, napot / a meleg hagyja el így, de neked / száradt-e szájadba annyi szó, / hogy nyelni vágytál, hányszor lehetett / elrontani, amíg a hang teremtett, / biztos nem szentori – az este, reggel / bizonytalan várt benned, épp lehellted / csak neki, hogy legyen, s hogy látod, hogy jó.

Végeredményben az ilyen esetben G. István Lászlónál sem lehet biztonsággal eldönteni, hogy az áhítat vagy a szerelmes szavait halljuk-e, amint volt ez például Keresztes Szent János esetében is. De hagyjuk a példalózást. Hiszen G. István László a maga jogán már meggyőzött bennünket – úgy vélem –, hogy érdemes és kiforrott poétát ismertünk meg személyében. Innen kezdve aztán minden kétséges, azaz továbbra is kétséges minden. Most viszont annak örülök és azért gratulálok, hogy a Radnóti Költői-díj kiérdemelten jut G. István László kezébe.